

EDINOST

Uključa vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Dopisi nam se pošiljajo uredništvu. — Nefrankljana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik koncesije lista "Edinosti". — Tisk tiskarne "Edinosti". — Telefon uredništva in uprave št. 1157. — Naročnina znaša: Za celo leto K 40.—, pol leta K 20.—, tri mesece K 10.—, za nedeljsko izdajo za celo leto K 8.—, pol leta K 4.—. — Posamezna številka v Trstu in okolici: 10 vinarjev.

Posamezne številke stanejo 20 vln. Oglasi izročevci in oblikovalci imajo po 30 vln; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov imajo po 30 vln; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.—; vsaka nadaljnja vrsta K 2.—. Mali oglasi po 8 vln. Beseda, najmanj pa 80 vln. Oglase sprejema inšeratski oddelček "Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. — Plačuje se izključno le upravi "Edinosti". — Uprava in inšeratski oddelček se nahajata v ulici sv. Frančiška As. št. 20. Poštnehranični račun št. 841.052. — Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 13. (Kor.) Uradno se javlja: **Italijansko bojišče.** — Nasproti nik ni obnovil napadov v Sedmih občinah. Povsod običajno bojno delovanje.

Balkansko bojišče. — V Albaniji se nadaljuje umikanje po načrtu. V ozemlju Peči so se pojavile močnejše častke čete. Po večdnevni zadrževanju boljši smo prepustili Niš sovražniku.

Zapadno bojišče. — Pri Beaumontu so naše polke zopet z uspehom sodelovali pri odbijanju ameriških napadov.

Iz včerajšnjega uradnega poročila je pomembna izstreljena stavek: **Pozitivnih bojov na italijanskem bojišču so se v zvezi edinstvi udeležili sinovi vseh dežel monarhije.** Posebno so se odlikovali južni Avstrijci (Nemci, Slovenci, Italijani) pešpolka št. 117 in konvencska polka št. 23 in 24.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 13. (Kor.) Veliki glavni stan javlja:

Zapadno bojišče. — Armada kraljeviča Rupprehta: V prekopnem odseku na obeh straneh Douaia in ob zapadnem delu mesta smo v bojni dotikli s sovražnikom. Sovražnik topovi in letalske bombe so znatno poškodovali mesto. Severovzhodno Cambraja smo se v noči od 11. na 12. oktobra nekoliko oddaljili od sovražnika. Sovražnik je včeraj opolnoč sledil in je bil zvečer pri Avesnes—Le Sec in na vzhodni na zapadnem bregu Sella pri Saulceju in Haussy. Rano zjutraj črtil topovski boj na obeh straneh Le Cateauja. Med Selesmesom in Le Cateaujem je napadel sovražnik z močnimi silami. Na obeh straneh Neuvilleja je včeraj naša postojanka. Naš s krepkim topovskim delovanjem pripravljamo protinapad in imel popoln uspeh in je vrzel sovražnika znotraj mesta. Zvečer pri Biastru izvršeni delni napad je bil odbit.

Armada nemškega cesarjeviča: Severna Oise je izvršil sovražnik na obeh straneh Oise vzhodno Bohaina in Oisonvillu močne napade. Pri Grignu in južno od tod je poizkušal prodreti preko Oise v naše postojanke. Glavno breme so nosili Turinški. Sovražnik je bil povsod odbit, deloma v hudem boju iz bližine, deloma v protinapadu. Na fronti med Oise in Aisno je sovražnik našemu umikovalnemu gibanju sledil tudi včeraj le počasi. Dosegel je zvečer gozdove pri St. Gobinu, vzhodno Severno Alette in Ami Fontaine. Severno odseka Retourne je prekorčil črto Asteila La Ville—Avan—Perles—Vaux—Champagne—Vouzieres le s slabimi silami. Sovražni oddelki, ki so prodri izgovzodno Vouzieres preko Aisne, so bili ujeti. Delni napadi nasprotnika pri Termes ob Aisni so bili odbiti.

Gallwitzova armada: Delni napadi nasprotnika na zapadnem bregu Meze so se izjavili. Resni boji so se vršili tekmo dneva vzhodno Meze med gozdom Ormontom in Wavrikom severovzhodno Beaumonta. Amerikanci, ki so vedno iznova ponavljali svoje brezuspešne napade, so bili od pruskih, saksonskih, vitemberških in avstro-ogrskih polkov po hudem boju vrženi.

Armada vojvode Aibrehta: Pri uspešnih akcijah zapadno Beaumonta in severno prekopu Ren—Rodan smo ušli nekaj moč.

Jugovzhodno bojišče. — Boji v ozemlju Niša. Pred močnimi napadi so se umaknile naše čete po ukazu na vzhodno severno mesto. Sovražnik je zasedel Niš.

BEROLIN, 13. zvečer. (Wehl.) Ni večjih bojnih dejanj.

Prvi generalni kvartirništer pl. Ludendorff.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Francosko uradno poročilo.

11. okt. zvečer: V sled neprestanih napadov francoskih čet so bili Nemci prisiljeni, da so na fronti 60 km zapustili vse svoje postojanke, ki so jih več dni branili severno Suppesa in Arnesa. Za konjenico, ki je bila nemškim zadnjim oddelkom tik za petami, je francoska pehota premagala odpor sovražnih strojiških oddelkov, ki so hoteli zadržati napredovanje. Na nekaterih točkah smo napredovali tekmo dneva 6 km globoko. Francozi so prekorčili Suppesa in zavzeli Betricourt, Aumenancourt le Grand, Bazancourt, Isles ob Suppesa in St. Etienne sur Suppes. Vse prve nemške postojanke severno Suppesa so v naših rokah. Francoski oddelki so na drugem mestu vdrl od granvisardskega gozda (Granvisage?) v gozdno ozemlje zapadno Mesnil le Pinois v smeri reke Betourne. Med Houillesurton in St. Remyjem smo zasedli vasi Aunsoncey, La Neuville en Tourne, Cauroy, Machault, Contreuve. St. Morel in Savigny. Tekom nadaljnjega prodiranja smo prispeli v ozemlje Begnicourt, Mont St. Remyja in St. Marie. Dva kilometra jugozapadno Vouzierla ob Chemin des Damesu so italijanske čete skupno s francoskimi vključili odpor nadaljevalje svoje napade. Zasedle so Vendresse, Troyon, Courtecon in Cerny en Laonnois. Francozi so zavzeli Cuissy, Ceny, Jumigny in gozd Pusey ter dosegli Chemin des Da-

mes v smeri Ailesa. Opazovali smo veliko po Nemcih povzročenih požarih v dolini Oise in v okolici Guise, iz česar je razviden njihov namen, da vse sistematično uničijo pred svojim umikom.

Balkansko bojišče, 10. okt.: Armade zaveznikov so prodrale kljub slabemu vremenu dalje proti severu. Srbske čete so prišle južno Niša z znatnimi sovražnimi silami v dotiko. Po srditem boju so dosegli Srbi reko Toplico južnoNiša ter z jeli sovražno moštvo in topove. Francoške čete so zasedle Prištino in prodrele daleč naprej, zasledujoč bežečega sovražnika proti Mitrovici. Avstro-ogrske čete se umikajo naglo, zasledovane po naših lahkih sprednjih četah.

12. okt. pop.: Danes zjutraj so zasedle francoske čete Vouziers in napredovale na vsej fronti. V Sampanju držimo splošno črto ob Retourneji in cesti iz Pauvrosa v Vouziers.

Belgijsko uradno poročilo.

11. okt.: Po srditi topovski pripravi so izvršili Nemci v miraku napad na črte pred Roulersom. Bili so popolnoma odbiti. Par patrulji je poizkušalo doseči naše črte južno Zerrena. Morale so se obrnili, ostavivši več ranjencev.

Anglesko uradno poročilo.

12. okt. pop.: Naše prodiranje severno reke Sense se je včeraj zvečer nadaljevalo. Zasedli smo vasi Hamel, Brebires in Cinzey. Naše čete se nahajajo vzhodno Henin Lietauda in pri Amayju. Z ostalih front se razum krajevnih bojov na pomembnih mestih ne da poročati nič.

Ameriško uradno poročilo.

11. okt.: Na obeh straneh Meze sovražnik kljub srditem protinapadam ni mogel zaustaviti napredovanja francoskih in ameriških divizij. Zavzeli smo pristavo Molleville severno gozda. Consenvoya in prodri skozi Bois de Forêt in postojanke pred vasi Landres, St. Georges in St. Jovin. Ameriški armadni zbor, ki operira z Angleži, je prodrl 10 milj preko sovražnega obrambnega sistema in je ušel od 5. oktobra sem 1900 mož. Danes je zavzel ta armadni zbor Escaulfont, St. Benin in St. Souplet. Prva ameriška armada je ušla od 8. oktobra sem 8000 mož. Od teh so jih zajele francoske enote 2300.

Obstreljevanje Lille.

BEROLIN, 13. (Kor.) Angleži so obstreljevali Lille. Dne 10. oktobra je bilo predmestje Lambertsart, 11. oktobra predmestje Madelaine obstreljevano s težkimi topovi.

BEROLIN, 12. (Kor.) Na prošnjo vzhodnega armadnega vodstva je nemška vlada zaprosila predvčerajšnjem švicarsko vlado, naj nemudoma sporoči francoski vladi, da bi v slučaju, ako bi vsled obstreljevanja Lille in sosednjih delavskih mest prišlo do bega mnogo tisočev ljudi, nemško armadno vodstvo ne moglo zadržati skrbi za te mase, kljub temu, da se trudi, da olajša usodo teh nesrečnikov.

Nizozemska vlada je na vprašanje nemške vlade izjavila, da je pripravljena, da po možnosti poskrbi tem beguncem nastanitve. Francoska vlada dosedaj še ni odgovorila. Med tem se je že pričel beg ljudstva v masah.

DOGODKI NA MORJU.

LONDON, 13. (Kor.) Lord French poroča, da je bilo od 790 oseb, ki so bile na krovu parnika "Leinster", rešenih 193.

LONDON, 13. (Kor.) Po poročilu admiralitete se od ameriških čet, ki so bile na krovu potopljene obojeboje trgovinske kličarke "Otranto", pogreša 335 mož, od posa. e 11 oblikirjev in 85 mož. Bati "se je, da so ugonili. Parnik "Kashmir", ki je trčil z "Otrantom", je prispel v neko škotsko pristanišče. Na krovu se nahajajo čete so se izkrcale brez izgub.

GLASOVI O SPREJEMU WILSONOVIM ZAHTEV.

DUNAJ, 13. (Kor.) "Freundenblatt" naglašja, da je vsled dejstva, da je Nemčija jasno in odkrito priznala Wilsonove predloge, smatrati prvo in tretje vprašanje Wilsona rešeno. Odgovor na predlog glede izpraznitve je postavil osrednji vlasti pred nove, težke sklope. To so gotovo velike žrtve, ki se zahtevajo od osrednjih vlasti. Toda v interesu svetovnega miru ste osrednji vladi sprejeli tudi to zahtevo.

"Neue Freie Presse" piše: Nemčija se je oddaljila za izpraznitev in to je skoro gotovost za mir. Zelo iz telesa Francije je izdrito in že sedaj je opažati, kako v občutku uspeha pričena vpitje po podaljšani vojni. "Neues Wiener Tagblatt" pripominja: Nova Nemčija zahteva sporazum, hoče časten mir in zato se je oddaljila za žrtve, zaupajoč v pravičnost. Ali se ne bo morda prevarila? "Osterreichische Volkszeitung" pravi: Z nemškimi odgovorom Wilsonu se končuje morda najgorzotnejše poglavje evropske zgodovine. "Reichspost" naglašja istotako, da je privolitev v izpraznitev velikega pomena. "Neues Wiener Journal" pravi, da Wilson sedaj izpolni svojo dolžnost kot svetovni sodnik in pospeši konec prelivanja krvi.

"Arbeiter-Zeitung" izjavlja: Nemška vlada je storila prav, da ni pripravljnosti za takojšnjo izpraznitev zmanjšala za raznični pridržki ali klavzulami. S tem so odstranili največje ovire za mirovna pogajanja. Pot k miru je končno vidna.

Nemški konservativci in vprašanje izpraznitve zasebnih ozemelj.

BEROLIN, 12. (Kor.) Nemška konservativna stranka rajnhstaga je sklenila povodom pogajanj o odgovoru na Wilsonovo noto sledečo izjavo: Izpraznitev zasebnih zemelj, preden sta zagotovljena časten mir in nedotakljivost državnega ozemlja, zamore postati usodepolna. Vsaka izročitev nemške zemlje je nezdružljiva z nemško častjo. Patriotični krogi pričakujejo od vlade izjavo, da bo neomajno vztrajala na tem.

POLITIČNA AMNESTIJA V NEMČIJI.

BEROLIN, 12. (Kor.) Cesar Viljem je naročil državnemu kancelarju in pruskemu justičnemu ministru, naj osebe, ki so bile od državnega sodišča ali pruskih civilnih sodišč, vstevši izredna vojna sodišča, obsojene radi političnih pregreškov in prestopkov, v širokem obsegu predlaga za pomilostitev. Enak ukaz so izdali drugi nemški vladarji in senati svobodnih mest glede enakih kaznivih dejanj, izvršenih v njihovih ozemljih.

Naša diplomacija in nje krivde.

Kar hočemo povedati tu, smo doznali svojedobno iz povsem zanesljivega vira, od strani v takem položaju, da je mogla biti dobro podučena.

Bilo je par let pred prvo balkansko vojno. Spor med monarhijo in Srbijo se je vidno bližal stanju akutnosti. Mržnja v Srbiji proti monarhiji je silno porasla. Atmosfera tam doli je bila nasičena z elektriciteto in položaj je bil podoben sonu, napojenemu smodnikom: treba je le iskre, da pride — eksplozija. Srbija je z njevoze naglo vezbala, izpolnjevala in pripravljala svojo vojsko. Tedaj je bil prišel k našemu poslanstvu v Beogradu vojaški ataše, ki je imel odprto oko in gledal stvari, kakor so bile v resnici, in vedel, da je poročal na Dunaj — resnico. Naglašja je, da bo srbska vojska v even-tuelnem konfliktu čimprej, ki ga ni smeli prezirati. Radi te odkritosti in vestnosti je bila na Dunaju huda zamera — ni se priklupil. Obdolžili so ga pristranosti in simpatij do Srbije. In skoro je moral pripravi svoje kovečke za odhod iz Srbije. Ni bil to mož za mogočne in — desorjen-tirane diplomate na Dunaju. Niso mu hoteli verjeti, ker so hoteli imeti le poročil, ki so bila v skladu z njihovimi načrti in ki so potrjala, da je njihova balkanska politika najzvestejša, edino prava za čuvanje koristi monarhije. Kdor je izpregovoril kaj, kar bi jih opominjalo, da bi morali svojo politiko morda nekoliko revidirati, ta je prišel v črno knjigo — ni bil mož zaanje. — Prišel je potem tja doli drug ataše, ki je poročal tako, da je odgovarjalo dunajskim željam in dunajski — desorjen-taciji. To je bil mož po njihovi volji.

Navajamo ta slučaj, ker je zelo poučen in tipičen. Kaže nam nesrečni sistem v našem diplomatskem zastopstvu na Balkanu. V takem duhu, so vzgajali diplomatski naraščaj monarhije — tako službo so zahtevali od njega. Nikdar jim ni bilo do tega, da bi doznali resnico, da bi bili poučeni o razpoloženju v narodih. Mimo in preko tega so hodili s suverenim prezirom. Z narodi sploh niso računali. Da so imeli kakakega potentata ali državnega mogotca na svoji strani, pa so že menili, da imajo dotični narod in dotično deželo v svojem žepu. Tako je bilo v Srbiji za časa narodu osvojenega Milana in nesrečnega Aleksandra. Vihar narodne nevolje ju je odnesel. Tako je bilo na Bolgarskem z nasilnikom Stambulovem. Je za naroda ga je pobila na ulici. A posledica za monarhijo je bila usodna, kakor vidimo do sedaj. Ker je naša diplomacija računala les takimi mogotci in jih podpirala: sta se jeza in nevolja naroda prenesli tudi na monarhijo. Naj je bilo krivde tudi na onih drugih straneh, naj je bilo tudi parslavistične propagande poleg, ali dejstvo je, da je na zgrešenem sistemu naše diplomacije velik del krivde na tem, kar se je razvijalo v Srbiji proti naši monarhiji in kar je končno dovedlo do balkanske vojne in preko te do sedanjega svetovnega konflikta: na tem, da je monarhija zašla v sedanjih prekritih položaj, ko mora z naprom vseh svojih sil braniti svoj obstanek in svojo celokupnost.

Naša diplomacija ni nikoli računala z voljo in dušo narodov na Balkanu in z resničnim čustvovanjem v njih. Zato tudi ni bila nikdar prav in resnično poučena o razmerah, položaju in o grozečih nevarnostih.

To za monarhijo usodepolno dejstvo se je pokazalo tudi sedaj na najeklatantnej način sprčo dogodkov na Bolgarskem. Naši diplomate so bili uverjeni, da je zavestništvo s kraljem Ferdinandom absolutno gotovo jamstvo za — neomajno zvestobo Bolgarske. V tej veri so bili celo že po katastrofi, ki je zadela bolgarsko vojsko. Poznali so pač bivšega kralja, niso pa poznali bolgarskih državnikov, najmanj pa bolgarskega naroda. Že pred nekoliko dnevi smo rekli, da so se bolgarski državniki postavili na stran osrednjih vlasti le kot spekulanti. Dokler je dobro šlo in je bilo nače, da v tej zvezi uresničitvo svoje cilje, so bili strašno zvesti; po katastrofi, ko je ta nada padla v grob, so postali "izdajci", kakor jih glasila naše diplomacije označajo sedaj. In kako nepoučeni so bili na Dunaju o bolgarskem narodu, kriči dejstvo, da se še po katastrofi

niso hoteli odreči svoji veri in so zatrjali, da bolgarska javnost ne odobruje koraka bolgarske vlade. Tolažili so z Dunaja doli, da se bo vsaj velik del bolgarske vojske vključil svoji vladi še nadalje bojeval na strani osrednjih vlasti. V tej svoji nadi je bila naša diplomacija kruto prevarjena. — Nedostopna je bila za pouk dejstev: da je Rusija osvobodila Bolgarsko in da jo je tudi pozneje često podpirala, a da so se bolgarski državniki vključili temu izneverili Rusiji, ko se jim je zdelo, da jim tako kaže. Istotako kruto se je preverila v svoji veri, da je Ferdinand nad vse ljubljen "car vseh Bolgarov". Sedaj pa je v pogovoru z bolgarskim generalnim konzulom v Budimpešti sam priznal, da je moral bežati pred tem narodom in da ni imel druge poti, ker je bil narod razjarjen proti njemu.

Tako usodne so posledice grehov naše diplomacije, nje popolne dezorijentiranosti, ali, kakor je rekla te dni "Arbeiter-Zeitung" drastičneje: nje popolne nespособnosti. Ves sistem našega diplomatskega zastopstva na Balkanu je iz dna zgrešen. In ne bo bolje, dokler se ta sistem ne odpravi. A v to treba vs vrgo diplomatskega naraščaja postaviti na povsem drugačne — demokratske podlage. Sedaj je terezijanišče na Dunaju — ta visoka šola za diplomatsko karijero — dostopna izključno le bogatim aristokratom. V tem je glavni vir vsega zla. Posebi bo treba v veliki rezervuar — širokih plasti, kjer je nerazmerno več talentov; a to ne samo radi večega števila, ampak tudi zato, ker so te plasti — bodimo le odkritosrčni! — zdraveje in čvrsteje po intelektu. Pa še nekaj zelo važnega. Kako naj bi bili ti naši diplomatski zastopniki poznali narode in njihovo dušo, ko niti občevarji niso mogli znati, ker niti njihovega jezika poznali niso. Niso hoteli, ker so s prezirjem gledali na narode in se sistematično izključili iz njih življenja, in niso tudi mogli radi nepoznavanja jezika. Posledica je, da so naši zastopniki vedno tuji med narodi — odnjeni jim telesno in duševno. Dogodki v Srbiji in v Bolgarski naravnost kriče po reformi naše diplomacije. Ako ne, se bodo ponavljali greni in njih usodepolne posledice.

Govor dr. posl. Vjekoslava Spinkića

v zbornici poslancev.

Hrvatski:

Visoka kućo! Noviti dogodjaji na zapadnoj fronti ovoga groznoga svjetskoga već petu godinu trajajućega rata i najnovije u Bugarskoj nisu još doista opametili državnika jedne i drugo pole monarhije, ali su ponekle preokrenuli njihovim glavama, te su počeli bar govoriti o tom, kako da se provedu ustanove promjene u nutar monarhije i kako da se dođe do razprava za mir. I ova činjenica pokazuje ono, što se je moglo opaziti čimkraj trajanjem rata: da se nalme ima prema slavenskim narodima toliko više obzira, koliko je slabija sreća na ratističnu, kao i obratno, da se te narode to više omalovažuje, prezire, prišće, koliko je veća radna sreća. Mi upravo s toga možemo imati malo vjere u riječi državnika monarhije, ma bile i prijatnije nego li u istini jesu. Ali je temu i dahni veliki razlog. Državnici ostaju kod temeljne pogreške, iz koje potječe sve zlo u monarhiji, da će, kako svečano izjavljaju, i od sada gojavati rama o rama sa historičkim, najvećim neprijateljem monarhije i dinastije Habsburga, sa onim, koji je sedam godina vojvao s njima, da za njim otme, velik dio Slezije; sa onim, koji ih je prisilio, da su se i oni dali u dlobu Poljske, te da se je tim, kako je predviđala carica i kraljica Marija Terezija, ne samo počinila velika nepravica, nego i prouzrokovala velika nesreća. Neimamo vjere o nje, pošto izjavljuju, da će se i nadalje boriti rama o rama sa onim, s kojim zajedno je monarhija vojevala protiv Francuzkoj godine 1794 i koji je pak sledeće godine sklopio mir sa Francuzkom i ostavio monarhiju na čeladu te je morala vojevati sama još dvie godine, dok nije bila prisiljena, sklopiti i ora mir, u Campoformiju. Nemogućno imati vjere u nje, pošto izjavljaju, da će se i dalje boriti rama o rama s kojim je monarhija vojevala u korist njegovu za Schleswig-Holstein (1864), da pak on dvie godine kasnije (1866) zajedno sa Italijom navali na monarhiju i provali u nju; sa onim, koji je početnik ovoga krvavoga hrvanja među narodima, jer je on onaj, koji je zahtijevao od odlučujućih čimbenika monarhije, da Srbiji godine 1914. postavi takove uvjete, koje kao samostojna država nije nikako mogla prihvatiti. (Tako je!)

Nato je nadaljeval nemški:

Slovani ne morje verovatno besedam avstrijskih državnikov, ko vsled dogodkov na zapadni fronti in na Bolgarskem govore o želji po miru, ko objavljajo neke ustavne spremembe. Iz izkustva vemo, da čim srečnejše je bilo nemško orožje, tem večje so bile persekucije Slovanov, a čim nesrečnejše je uspeh vojne za Nemce, tem blažje je bilo postopanje proti Slovanom. Naši državniki se ne morejo rešiti največjega sovražnika monarhije: Prustie, ki je monarhijo često pustila na cedilu in se je z drugimi državami združila proti njej. Prustia nas je zavlekla v to vojno, ki je imela prinesiti Slovanom temo, Nemcem pa luč, v vojno, ki so jo največji državniki Nemčije proglasili kot vojno Germanstva proti Slovanstvu! Monarhija, katere prebivalstvo je po večini slovansko, je postala veleavlast s pomočjo Slovanov; v svojo obrambo je ustanovila iz Srbov in Hrvatov vojniško granico; zanjo so ravno Hrvatje, Srbi in Slovenci stoletja prelili toliko krvi. Taka monarhija v borbi med Germanstvom in Slovanstvom se ni branila, stala na strani Germanstva in je prisilila svoje Slovane, da se bore proti svojim bratom, drugim Slovanom.

Ako je Bolgarska, ki je tudi slovo slovansko orožje dvignila proti drugim Slovanom, sedaj obrnila hrbet Germanstvu, je to v veliki meri pripisati postopanju Nemcev nasproti Bolgarom. Oficielna Avstro-Ogrska, to je: Nemci in Madjari, tudi danes še vstrajajo v zvezi z Nemci ne samo za na-

daljno borbo, ampak tudi za to, da skupno sodelujejo na delu miru.

Govorci o okrožni nott ministra za vnanje stvari od 14. septembra t. l. je pripomnil govornik, da se — pa naj še tako žele miru — ni čuditi, če druge vlasti odklanjajo njegov poziv. Najprej radi tega, ker je ta korak storjen z znanjem in privolitvijo od vsega sveta mrzelo nemške države, in zato, ker vsememski svet še vedno vstraja v pangermanskih idejah, katerim služi monarhija in hoče nadalje služiti. Burianova nota vsebuje takih mest, v kateri ne privole ne nemški in ne nemadarski narodi. Tako n. pr. izjavo, da k izvedbi nekaterih temeljnih načel predsednika Wilsona treba od strani četvorne zveze napraviti gotovo opazke. To predpostavlja, da njihova izvedba ni združljiva z življenjskimi interesi centralnih vlasti. Zvjenski interes Avstrije pa je — kakor Nemci sami pravijo —, da morejo oni izvajati oblast nad Slovan in drugimi nememskimi narodi, da bo nemški jezik službeni jezik, da se češko-slovanska in jugoslovanska stremiljena zadušijo... Zvjenski interes Madjarov sestoji v tem, da bi oni še nadalje tlačili druge narode, posebno Slovence, Srbe in Hrvatje.

Razgovorom, ki jih želi voditi minister Burian, treba da prestopijo tudi delegati raznih narodov monarhije, da bodo mogli zastopati interese svojega naroda. Kakor je dr. Korošec že naglašal, ponavljati tudi govornik, da c. in kr. vlada mora zastopati samo Nemce in Madjare, v nobenem slučaju pa ne večine prebivalstva te monarhije!

Kar se tiče govora ministrskega predsednika, je tolažljivo, da je priznal brezpopolno pravico Poljakov, da sami odločajo o sebi. Z izjavo zastopnika poljskega naroda v Avstriji, podani tu, se južni Slovan, kot njihovi zavezanci, strinjajo popolnoma. Kot drugi problem za rešitev je označil ministrski predsednik oni Bosne in Hercegovine, do katerih madjarski "bratje" stavljajo v prvi vrsti svoje pretenzije. Eni hočejo to našo deželo priključiti naravnost k Ogrski, pak izjavljajo —, da se za jako rešitev izjavi 75% prebivalstva onih dežel. (Smeh pri južnih Slovanih). Drugi so pa mislili, da bi bilo bolje, če so bogateji in večji del Bosne zedinili z Ogrsko; manjši in siromašnji del s Hrvatsko in Dalmacijo. Tretji priporočajo zedinjenje Bosne in Hercegovine z Ogrsko tako, kakor je danes Hrvatska in Slavonija.

Govornik se je na to bavil s preteznimi zgodovinskimi pravicami Ogrske do Bosne in Hercegovine in s potovanjem grofa Tisza v Hrvatsko in Bosno. Grof Tisza doživlja še čas, ko bodo njegova nasilja zdoblena in ko do danes potlačeni narodi vsrksejo k svobodi. (Ploskanje na klopi Slovanov). Grof Tisza je mogel v jugoslovanskih kraji čuti iz ust narodnih predstaviteljev, kaj narod hoče. Memorandum, ki ga je prejel dne 20. septembra v Sarajevu, govori jasno zanj in za vsakega državnika monarhije. Bosna in Hercegovina nečeta nič vedeti o kakršnjemkoli združenju z Ogrsko! Presti ste madjarskega in nemškega gospodstva in hočeje udnjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v eni samostalni državi. (Ploskanje pri južnih Slovanih). To isto zahtevo je čul grof Tisza v Dalmaciji in v Hrvatski in v Slavoniji. To isto hoče ves narod Hrvatov, Slovencev in Srbov. Naj vzmemo to na znanje tudi avstrijski ministrski predsednik! Program, ki ga je on tu razvil, je program pangermanov. On bi hotel, da bi se iz zveze avstrijskih dežel ločila z ene strani Dalmacija, a z druge Galicija, da bi to zato, da Nemci zadobijo absolutno večino v parlamentu, da bi mogli na ta način po svoji volji gospodariti nad Čehi, Slovenci in Hrvati Dalmacije in Istre. (Odobravanje med južnimi Slovanii).

Govorci o avtonomiji narodov je preziral to tako: popolna parietia za vse narode ob zavarovanju skupnih interesov!

Vrednost teh besed se mora presojati po dosedanjih praksi. Avtonomija dežel in občin ima za Nemce drugačno pomenbnost, ko gre za njih, in drugačno, ko gre za Slovane. To isto je pri enakovrednosti. Tudi do sedaj so narodi Avstrije proglašeni za enakovredne. V praksi pa so imeli samo Nemci vse pravice, Slovani pa samo nekatere, ali pa nikakih. V tem, ko za 100.000 Čehov na Dunaju; za 100.000 Slovencev na Koroskem; za 70.000 Slovencev v Trstu ne obstoji nobena javna ljudska šola, ima nekoliko tisocev Nemcev v Trstu in v Gorici nekoliko svojih ljudskih in srednjih javnih šol. (Vskliki pri Jugoslovanih). V najzadnjem času se je ustanovila v Trstu celo nemška pomorska šola, dočim ni take šole v Primorju za nas Hrvatje.

Zato ne dajajo Jugoslovani niti piškovega oreha ne za obilube avstrijskih vlad, ne za njihove zakone.

Se kušje, ako je to možno, postopajo Madjari proti Srbom, Hrvatom in Slovanem. Tudi za te je edina rešitev v ujednanjenju in svobodni državi Hrvatov, Srbov in Slovencev. Južni Slovani odbijajo ponudbe in obljube avstrijskega ministrskega predsednika najodločneje!!

Razne politične vesti.

Parlamentarci pri cesarju. Kakor smo že včeraj poročali med brzojavkami, je cesar sprejel v soboto v Badnu zastopnike vseh parlamentarnih strank, da šuje njihovo mnenje o položaju. Izmed Jugoslovancev je bil sprejet načelnik Jugoslovanskega kluba, posl. dr. Korošec. Prvi so bili sprejeti Čehi. Cesar jim je stavil več vprašanj, na katera so češki zastopniki takoj odgovarjali in pojasnili cesarju stališče Češkega Svaza. Po avdienci so se Čehi posvetovali še s posl. dr. Korošcem in se nato takoj vrnili na Dunaj. Posl. dr. Korošec, ki je bil sprejet ponudne, je razvil cesarju jugoslovanski program. Cesar je zelo pazno poslušal dr. Koroščeva izjavljanja in mu je stavil razna vprašanja. Govor se je sukal tudi okoli sedanjih parlamentarnih razmer, ne da bi se dotekali bodočih dogodkov. Kakor so poročali, iz današnjih nemških virov, so baje poslanci, ki so bili sprejeti v avdienci, dobili vtis, da cesar z zaupanjem gleda v bodočnost. Misli se, da vladarje-

vo optimistično mnenje temelji na okoliščinah, ki so splošno neznane. Cesar je prošil poslanca, da naj pomagajo, da se premaga državna kriza, zlasti nemške poslanca da je pozival v tem smislu. Zelo se je opazilo, da ministri predsednik baron Hussarek ni bil navzoč pri teh sprejemih, in se zato tudi sklepa z vso gotovostjo, da se ure Hussarekove vlade šteje. Zelo je tudi popolnoma verjetna vest, da je ministri svet, ki se je vršil ob 4 popoldne, sklenil odstop vseh skupnega kabineta. Glede nasledstva vlada splošno mnenje, da je koalicijski kabinet izključen, ker Čehi in Jugoslovani odločno odklanjajo vstop. Priti bi torej moralo nekompromitirano uradniško ministrstvo, katero naj bi odpravilo sedanje razmere in pripravilo vse potrebno za prenosno državo. Tekom vožnje v Baden so poslanci živahno razpravljali med seboj in iz njihovih izjav je precej jasno razvidno, kaj mislijo posamezne stranke. Posl. dr. Korošec je omenjal Tizov nastop v Sarajevu in ga ostro grajal. Glede jugoslovanske države je izjavil, da so se oblika in meje Jugoslavije že določile na ljubljanskem posvetovanju meseca avgusta. Posl. Tusar je zastopal mnenje, da naj se predvsem ustanove narodne države, ki čemur je pripomnil posl. Stanjek: Z lastnimi vladami. Posl. Stanjek je tudi dejal, da je govor ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerlicja slabo znamenje za bodoči razvoj stvari. Posl. Loewenstein (Poljak) je izjavil, da gre Počankom za samostojno poljsko državo, ki se mora oživiti po načeli restitucije in integritete, torej taka, kakor je bila nekdanj. Načelnik poljskega kluba posl. dr. Tertil je tudi odkrito poudaril, da je odločitev o bodočnosti Poljske le še stvar vsega poljskega naroda. Cesar je pokazal polno uumevanje poljskega vprašanja in videlo se je, da smatra zedinjenje poljskega ozemlja za nepodpisno stvar. Ukrajinci so se izrekli za samostojno ukrajinsko državo, ki naj bi obstajala zlasti iz vzhodne Galicije, severne Bukovine in severovzhodnih predelov Ogrske. In proti poljskim zahtevam glede teh ozemelj. Nemci so bili mnenja, da je ustava narodnega kabineta izključena, a narodne države da naj bi se ne ustanovljale sedaj, temveč naj bi se vsa ta vprašanja odložila za čas po mirovni konferenci. Izrekli so se za uradniško ministrstvo, katero bi podpirali Nemci in Poljaki. Socijalni demokratje so se izjavili za federalizacijo države in sicer izključno na podlagi samoodločbe narodov. — Kakor se sodi splošno, se položaj po teh avdiencah nikakor ni razjasnil, in to tem manj, ker se doslej še ni poridila vest o odstopu Hussarkovega kabineta in tudi še ne več nič o njegovem nasledstvu. Gotovo je le eno, da Čehov in Jugoslovancov ne bo v nobenem bodočem avstrijskem kabinetu več.

Za narodno galerijo.

Slovenska beseda še ni blestela v knjigi, ko je že roka neznanega slovenskega umetnika v srednjem veku ustvarjala znamenite umetnine po cerkvah in dvorcih. Ob času renesanse je padel na slovensko zemljo odsvit nove lepote, porojene v Italiji, in slovenski talenti se sodelovali pri zgradbi pomembne stavbe beneške umetnosti. Doba baroka nam je rodila slovite umetnike Misteja, Werganta, Šego, Čebaja, Menclingerja, poznejši čas Layerja in Langnerja. Slovenski talenti Subici, Azbe in toliko drugih so delovali v tujini, so pustili v tujini svoje največje umotvore. Genijalni Wolf je umrl skoro pozabljen.

Slovenska umetnost je tlačnila po svetu, njeni spomeniki so raztreseni. Slovenski čopci in dlito sta upodabljala slovensko zemljo, ovekovečila sta v svojih delih slovenski tip, a naš duh, ki živi v teh umotvorih, je pozabljen.

Dvesto let je minilo, kar je zatonila Academia operosorum in z njo velika doba našega baroka; kmalu bo preteklo sto let, kar je Ziga baron Zois ustanovljajal »Hirski muzej« in žnjim »Galerijo slovenskih narodnih umetnosti«; petdeset let je prešlo, odkar so domoljubi poskušali v središču Slovenije ustvariti umetniško galerijo.

Letos slavimo petdesetletnico tistega znamenitega dne, ko je podpisal vladika Strossmayer darilno pismo, s katerim je utemeljil pomembno galerijo Jugoslovanske akademije v Zagrebu.

Slovenska umetnost pa ni imela strehe in še danes nima svojega doma. Bila je tuja na lastnih tleh in med svetom.

»Narodna galerija« hoče zgraditi akropolo slovenski umetnosti.

»Narodna galerija« hoče zbrati dela slovenskega genija ter jih strniti v svetlo zariše, iz katerega naj sije umetniška sila našega plemena.

»Narodna galerija« hoče postati zakladnica lepote slovenskega naroda, njegov prosvetni zavod, ki naj odkrije lik lepote, kakor si ga je zasnoval slovenski upodabljajoči duh.

»Narodna galerija« bodi ustava, ki naj združi v sebi absolutne vrednote naše umetnosti in ki naj stopi kot sestra k podobnim ustanovam drugih narodov, enaka jim ne po obsegu in zunanji veličini, pač pa po notranji moči in pomenu.

»Narodna galerija« bodi slovenskemu narodu tudi živ vir lepote in naj v stalnem stiku s slovenskim umetnostnim gibanjem pospešuje razvoj naših umetniških sil do viška popolnosti.

Mnogim narodom so ustanovljali take zavode vladarji in meceni iz preobilice svojih sredstev. Mi se obračamo na slovenski narod, da si ustvari tudi »Narodno

galerijo« sam, kakor je vse drugo dosegel iz lastnih moči.

Ljubljana, meseca oktobra 1918.

Odbor »Narodne galerije«.

Misel »Narodne galerije« naj se razširi po vsej slovenski zemlji. Potrebna so obilna sredstva, a naložena bodo v narodu za stoletja in bodo nosila obilne duševne obresti. Redna članarina znaša 30 kron letno; enkratna ustanovna 500 kron. — Želeti bi bilo z ozirom na važnost ustanove, da pri skladu za »Narodno galerijo« sodeluje vse slovensko ljudstvo in da se je tioti, ki jim je mogoče, spominjajo z večjimi izrednimi darili.

Aprovizacijske stvari.

GOVEDINA ZA NEIMOVIITE SLOJE.

Jutri, v torek, in popoldne, v sredo, se bo dobivala govedina za neimovite sloje proti prečiščeni št. 23 (razpredek »salumeria«) izkaznice za nakup mesa in maščob (rečca črta) in izročitvi izkaznic št. 57, in sicer seriji a, b v torek, seriji c, d v sredo. Na vsako izkaznico se dobi 10 dkg mesa. Prodaja se prične ob 6 zjutraj v naslednjih mesnicah: Spangher, Barkovlje 99, Bin, Rojan 9, Punter, Gor. Greta 309, Quintavalle, Boročevića 34, Trocra, Commerciale 5, Crisiach, Poste 16, Stanislawsky, Campanile 17, Borgnolo, Lazzaretto vecchio 32, Visintini, Cavana 22, Perlati, Sanità 9, Rivoli, Lloyd 7, Borzer, Tigor 10, Castro, Fontanone 19, Rodella, Beccherio 11, Rochelli, Marije, Martinielli, P. Legna 8, Rumetz, Largo Santorio 2, Pinter, Farneto 9, Lenarduzzi, Amalia 23, Godigna, Farneto 747, Gatznig, Acquedotto 65, Ottonischer, Moigrande 10, Penso, Giulia 7, Pangoni, Giulia 18, Castelliz, Giulia 67, Marangoni, Sv. Ivan-Timijan 1498, Perlati, Barriera 4, Mocenigo, Barriera 31, Rizzian, P. Barriera 9, Valentiniotti, Madonna 21, Carmel, Istituto 22, Ferluga, Donadoni 6, Marussich, Reol Settefontane 248, Jenco, Rigutti 5, Del zaduge, Settefontane 6, Rizzian, del Rivo 38, Communisso, dell' Istria 51, Rocco, S. Marco 2, Del zaduge, S. Marco 22, Godina, Skedenj 138, Gatznig, Skedenj 50.

Cene: Predaji deli s priklado . po K 15'60 kg. Zadnji deli s priklado . po K 17'60 kg.

Domache vesti.

Cenzura, ki menda hoče še zadnje trenutke svojega nezakonskega življenja izrabiti v kolikor mogoče občutno zatiranje vladi in njenim brezglavostim nenaklonjenega časopisja, nam je črtala včeraj nekoliko odstavkov iz govora poslanca dr. Rybáfa, posnetega po državnozbornem stenografskem zapisniku med njimi tudi onega, katerega se je doteknil domobranski minister v seriji 9. t. m., rekoč: »V včerajšnji seriji zbornice je eden gospodov pripovedoval, da vlada v armadi razpoloženje proti državi in da zato ni mogoče pričeti ofenzive.« Teh ministrovih besed, objavljenih v četrtkovni »Edinosti«, nam cenzura ni zaplenila, zaplenila pa nam je včeraj, v nedeljo, dotični odstavek dr. Rybáfevega govora, v katerem so se nahajale te besede. Človek bi se jezil zaradi te pristne birokratske doslednosti, toda kaj hočemo: v naši ljubi Avstriji je že tak izgubilo glavo vse, kar je uradnega; kaj bi je ne izgubilo tudi cenzura!

Promet na južni železnici. Brzovlak št. 2, ki odhaja iz Trsta ob 6'55 zjutraj; osebnih vlak št. 32, ki odhaja iz Trsta ob 8'50 zjutraj; brzovlak št. 1, ki prihaja v Trst ob 10'20 zvečer — izostanejo. Osebnih vlak št. 35b, ki prihaja v Trst ob 9 uri zvečer izostane do nadaljnjega odredbe.

Se zaljoti v gledališča v Puli prireja sedaj operne predstave nekaj nemška gledališka družba. Da so vabila samo v nemškem jeziku, tega menda ni treba šele pripovedovati. Denar pa seveda družba rada prejema tudi od nemških obiskovalcev gledališča. A to preziranje še ne zadošča tej družbi, marveč direktno žali slovenske narodnosti na predstavah. Tako je neki večer na predstavi prvi tenor razžalil češko narodnost na poznani nemški dumaški način čes: da se mu zdi, da češka grofica zna kraljevati — to je: krastil, pri čemur je napravil tisto poznano kretanje z roko. Ali to pot je vendar naletel: nekaj obiskovalcev v vojaški uniformi je glasno protestiralo, zahtevalo od javnih organov, civilnih in vojaških, ki so bili v službi, naj tenor da zadoščenje. Nekaj časa se je branil, AH, ko je ta »junak« videl, da Čelil ne odneha, marveč da zahtevalo izjavo ali pred polnim gledališčem, ali v lokalnih listih, je — po velikih svojih uzorih — odnehal in objubil izjavo v listih.

Tako treba kakor so nastopili oni Čehi v obrambo svojega poštenja in svoje narodne časti. Se bolje pa bi bilo, ako bi našinci izvajali neke druge konsekvence iz take objektivnosti in impertinence: da bi sploh ne hodili na take predstave, da ne bi nosili denarja njim, ki žalijo nas in našo narodnost. Ne sme biti več kakor je bilo doslej: ko so našci drveli na nemške predstave in tam mirno poslušali žaljenja. Te indiferentnosti, ali pa boječnosti, ko gre za brambo časti lastnega naroda ne sme biti več. Včasih, ko so se široke plasti naroda osvestile in se zavedajo svojega narodnega dostojanstva, zahtevalo spoštovanja od vsakega, tudi intelektualci ne smejo zaostajati in se kazati manje zavedne in ponosni.

Zelo važna seja »Odbora za stradalajoče otroke« se bo vršila v torek, 15. t. m., ob 4 popoldne v Slov. Citalnici. Prosim, da pridejo tudi vsi gosposdije, ki so spremljali otroke na prehrano. — Predsednik.

Za pouk v inšitini, 8 ur na teden, išče CMD. deška meščanska šola primerne pomožnega učitelja. Več pri ravnateljstvu šole.

Karel Stranar in soproga Antonija naznana vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njena ljubljena

JELKA

danes po kratki in mučni bolezni poletela med angelčke.

Pogreb se bo vršil v torek, 15. t. m., ob 8½ zjutraj iz hiše za št. ul. Fr. Cappello št. 8. TRST, 13. oktobra 1918.

Novo potrebno poljeje Corso 47.

S potrtim srcem javljamo vsem sorodnikom in znancem prežalostno vest, da je naša soproga oz. mati

TEREZIJA BERNETIČ

v 44. letu svoje starosti smrti ob 5¼ po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu raspla. TRST, 12. oktobra 1918.

Kndraj Bernetič, soprog: Josip, Milha, Karol, Maril, otroci. Volja kot direktno obrestilo.

S potrtim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je naša ljubljena soproga, oziroma mati in sestra

Katarina Race

po kratki in mučni bolezni danes, v starosti 33 let, mirno v Gospodu raspla. Pogreb se bo vršil v torek, 15. t. m., ob 3.45 popoldne iz hiše za št. ul. Lazzaretto vecchio št. 43.

TRST, 13. oktobra 1918.

Josip Race, soprog: Josip in Josipina, otroka. Fran in Josip Antonij (ošolani) brata.

Ceško Budjevička Restauracija (Boskova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI

se računalo po 8 vlt. besede. — Debelo tiskane besede se računalo dvojn. Najmanjša pristojbina znaša 80 vinarjev. —

Stropejska, stenografija in slovenske polpolska zmožna gospodinja se sprejeto takoj. — Predstaviti se ja vsak dan med 5½ in 6½, zvečer v ulici Orlantia 39/Tievo. Zveza Jugoslovanskih Zvezničarjev.

Služkinja za majhno družino se išče. 50 K in dobra hrana. P. S. Giovanni 6, II. Ponton.

Išče se zakonska dvojica za vratarja, ulica Legna 8, II.

Vino belo, staro, pivavsko ima na prodaj po zmeranih cenah Gorjško vinarstvo dnoštvo v Kobiližu št. 15, Stanjel (Primorsko). 3223

Samo na debelo, Raznoročno blago za preprodajalce, galanterije in drobnina. — Jakob Levi, Trst, ulica S. Niko o 19. 4311

Hotel Balkan toči izvrsten jabolčnik tudi na drobnih nizki cen. 2860.

Modro galico kupujem. Ponudbe z najnižjo ceno, javljajo količest na sledeči naslov: Anton Kalčić, Zagreb, Prilaz 12. 3222

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem steliu v Trstu, Via della Poste št. 10. 40

Vreče vsake vrste kupuje in plača po najvišjih cenah Fran Babič v Trstu ul. Molin grande št. 20. 2830

Sadike belo in rdeče čebule ter artičokov imam na prodaj v veliki množini po zmeranih cenah. Ante Aljinović, Trst, Brandežija (Sv. Ivan) št. 942. 2750

Dr. Mraček

zobozdravnik

Corso št. 24, I. nad.

— Od 9—12 dop. in od 3—6 pop.

Brezbolesto izdiranje zob, plom-biranje in umetni zobje.

V veliki zalogi platnenih čevljev iz cevine v Trstu, ul. delna Scalinata 2

se prodajajo platneni čevlji s podplati iz cevine z usnjatimi podplatnimi nabitki. Prevezajo se tudi naročila po meri in izvršujejo v 2 dneh, če naročnik preskrbi platno sam.

Prodajajo se gumeni podplatniki, hla, trne in rumena vrvica. Specialiteta: mazilo za čevlje.

Se pošilja tudi na deželo. Trst — ulica Scalinata št. 2 — Trst SABINO OSMO.

Vreče

nove in stare, vsako množino, kupim in plačam po najvišjih dnevnih cenah. — ADOLF NAGEL, ul. Squerio Nuovo št. 3. Išče večše posredovalce za mesto in okolico

Kraste,

lišaj, srbeč in druge kožne bolezni odpravi hitro in sigurno domače mazilo Paratol. Ne unaže, ima duha, se more tudi čez dan rabiti. Velika posoda K 5, rodbinski lonček K 9. Nadalje prašek PARATOL za varstvo občutljive kože, ona skatija K 3. Dobi se oboje ako se pošlje naprej denar, ali po povzetju. Naslov: Paratol-Werke, lekarnar Ulmer, Budimpešta VII, Rózsza utca 21.

Zlatařnica G. Pino

v Trstu se je preselila na Corso št. 15 v bivšo zlatařnico G. Zerowitz & Figlio. Velika izbira zrcbrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd. Cene zmerne. Cene zmerne.

GAMBRINUS

vsaki večer ob 9½ velika varietetna predstava Vstopnica K 1.—

Lišaj.

Kraste, srbeč, garje in kožne bolezni odpravi hitro in sigurno domače mazilo Paratol. Ne unaže, nima duha, se more torej tudi čez dan rabiti. — Velika posoda K 5.—, rodbinski lonček K 9.—. Nadalje prašek PARATOL za varstvo občutljive kože, ona skatija K 3.—. Dobi se oboje, ako se pošlje naprej denar ali po povzetju. Naslov: Paratol-Werke, lekarnar Ulmer — Budimpešta VII, 51 Rózsza utca 21.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5 (Lustno poslopje)

Kapital in rezerva K 23.500.000.—

Filijalke: Dunaj Tegethofstrasse 7—9 Dubrovnik, Kotor Ljubljana, Metković Opatica, Split, Šibenik, Zadar.

Vloge na knjižice 3½% Vloge na knjižice

od dneva vloge do dneva vzlaga. Rentni davek plačuje banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in ziro-računu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu-in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obilgacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predupne na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Safe Deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zvebanja srečk itd. brezplačno Stavniki kredit, remours krediti. — Borzna naročila. — Inkaso. — Menjalnica. — Eskompt menic Brzjavlj: JADRANSKA

Telefoni: 1463, 1793 in 2666.

Uradne ure: od 9 do 1 popoldne

Paradižnike, smokve, buče in sadje vsake vrste

kupi takoj za gotovino v vsaki množini

tovarna konserev v Umagu.

Paradižnike se plačuje po 1 K kg.

Dovoz se plača. Iščejo se pokupovalci.

Tovarna konserev WAGN & ENSMANN, Umago (Istria)

ASSICURAZIONI GENERALI IN TRIESTE

(Obšna zavarovalnica v Trstu). Ustanovljena l. 1831.

Zaklad za jamstvo dne 31. decembra 1914. K 480.984.656.23 Glavnica za zavarovanje življenja dne 31. decembra 1914: K 1.295.816.563. Plaćena povračila od leta 1881 do 31. decembra 1918 K 1.212.012.588.55.

S 1. januarjem 1907. je društvo uvelo za življenjski oddelk nove glavne pogoje police nadarjene največjo kulantnostjo.

Povdajati je sledeče ugodnosti police:

- Veljavni takoj od izdajanja:
 - brezplačno nadaljevanje veljavnosti police za celo vlogo, kadar mora zavarovaneč vršiti vol. službo, ako je vpisan v polah črne vojske.
 - ako plača zavarovaneč 1% od zavarovane svote, lahko obnovi police, ki je izgubila veljavo vslad pomanjkljivosti plačevanja, samo da se plačevanje vrši v teku 6 mesecev po preteku roka.
- Veljavni po preteku 6 mesecev od izdajanja:
 - zavarovaneč more — ne da bi za to plačal posebne premije in brez vsake formalitete — potovati in bivati ne samo v celi Evropi, ampak tudi v katerikoli deželi tega sveta. (Svetovalne police). Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi v slučaju, če pače zavarov. v dvobolu.
- Veljavni po preteku enega leta po izdajanju police:
 - zavarovaneč se oprosti plačevanja za mešana zavarovanja v slučaju, da postane nesposoben za delo.
- Veljavni po preteku treh let od izdajanja:
 - Absolutna neizpodbitnost zavarovanja razun slučaju prevare.
 - Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi ko bi zavarovaneč umrl vslad samomora, ali poskušeneza samomora.
 - Zavarovaneč sme dvigniti posojila proti plačevanju 4%.

Društvo sprejema zavarovanje tudi za življenje, požar, prevažanje in ulom.